

«Συνθήκη Ειρήνης» Αρμενίας–Αζερμπαϊτζάν:

ελπίδα ή αυταπάτη;

Την Παρασκευή 8 Αυγούστου, οι ηγέτες της Αρμενίας και του Αζερμπαϊτζάν, Νικκόλ Πασινιάν και Ιλχάμ Αλίγεφ, υπέγραψαν στην Ουάσιγκτον μια προκαταρκτική **«Συνθήκη Ειρήνης»** παρουσία του Προέδρου των ΗΠΑ Ντόναλντ Τραμπ, με στόχο να βάλουν τέλος σε σχεδόν τέσσερις δεκαετίες αιματηρών συγκρούσεων στο Αρτσάχ. Αναγνωρίζεται ευθύς εξ αρχής η ανάγκη για περαιτέρω ενέργειες, ώστε να επιτευχθεί η οριστική υπογραφή και επικύρωση της συμφωνίας.

Σε κοινή συνέντευξη Τύπου με τους δύο ηγέτες, ο Ντόναλντ Τραμπ δήλωσε: **«Οι χώρες της Αρμενίας και του Αζερμπαϊτζάν δεσμεύονται να τερματίσουν οριστικά κάθε πολεμική σύγκρουση. Υπέφεραν πολλά, για πάρα πολλά χρόνια. Με αυτή τη συμφωνία κατορθώσαμε επιτέλους να φέρουμε ειρήνη».**

Σύμφωνα με άρθρο του καθηγητή Πολιτικών Επιστημών Νερσές Κοπαλιάν, οι υπηρεσίες πληροφοριών των ΗΠΑ είχαν επαρκή στοιχεία σύμφωνα με τα οποία το Αζερμπαϊτζάν σχεδίαζε να ξαναρχίσει τις εχθροπραξίες εναντίον της Αρμενίας, διατυπωνόταν δε σοβαρή ανησυχία περί εισβολής στο Σιουνίκ (*Νότια Αρμενία*) στα μέσα Μαρτίου.

Για το λόγο αυτό αξιωματούχοι των ΗΠΑ ανέλαβαν σειρά πρωτοβουλιών για να αναστείλουν

τα σχέδια του Μπακού.

Στα μέσα Απριλίου ξεκίνησε μια διπλωματική πρωτοβουλία διαμεσολάβησης από την ομάδα του ειδικού απεσταλμένου του Προέδρου Τραμπ, Στιβ Γουίτκοφ, μεταξύ Γερεβάν και Μπακού, η οποία κατέληξε στη συμφωνία για τη δημιουργία ενός μεγάλου διαδρόμου διεθνών μεταφορών, που θα ονομαστεί **«Trump Route for International Peace and Prosperity»** (Διαδρομή Τραμπ για τη Διεθνή Ειρήνη και Ευημερία).

Ο δρόμος αυτός μήκους 43 χιλιομέτρων, μέσω της αρμενικής επικράτειας, θα συνδέει το Αζερμπαϊτζάν με την αυτόνομη περιοχή του Ναχιτσεβάν, που βρίσκεται μεταξύ Αρμενίας και Τουρκίας. Τη χρηματοδότηση του έργου και τη διαχείριση του δρόμου θα αναλάβουν οι Ηνωμένες Πολιτείες για 99 χρόνια. Για το Μπακού, ο δρόμος αυτός προσφέρει απευθείας χερσαία σύνδεση με το Ναχιτσεβάν, ενισχύει τους δεσμούς με την Τουρκία και παγιώνει τα μεταπολεμικά του κέρδη, μέσω της λεγόμενης **«διπλωματίας των υποδομών»**. Παράλληλα, καθιστά το Αζερμπαϊτζάν κρίσιμο κόμβο μεταφορών και εφοδιασμού σε παγκόσμιο επίπεδο.

Στις 11 Αυγούστου δημοσιεύθηκε το πλήρες κείμενο της **«Συνθήκης Ειρήνης»**, με τον επίσημο τίτλο:

«Συμφωνία για την εγκαθίδρυση ειρήνης και διακρατικώ ν σχέσεων μεταξύ της Δημοκρατίας της Αρμενίας και της Δημοκρατίας του Αζερμπαϊτζάν».

Στα 17 άρθρα της προκαταρκτικής συμφωνίας δεν υπάρχει καμία αναφορά στα σημαντικά ζητήματα που προέκυψαν μετά τον πόλεμο. Καμία μνεία για τους Αρμένιους ομήρους που βρίσκονται στις φυλακές του Μπακού, για την πρόσφατη εισβολή και κατοχή εδαφών της Δημοκρατίας της Αρμενίας, ή για το δικαίωμα επιστροφής των 120.000 Αρμενίων προσφύγων του Αρτσάχ στις πατρογονικές τους εστίες.

Ακόμη, η απαίτηση του Αζερμπαϊτζάν για αλλαγές στο Εθνικό Σύνταγμα της Αρμενίας, ως προϋπόθεση για την τελική συμφωνία αποτελεί έναν υπέρμετρο εκβιασμό, καθώς δεν είναι ζήτημα κάποιων νομικών τροποποιήσεων, αλλά άπτεται της Ιστορίας και της εθνικής ταυτότητας του αρμενικού λαού.

Εγκυροί πολιτικοί αναλυτές υπογραμμίζουν ότι ο Αρμένιος Πρωθυπουργός Νικκόλ Πασινιάν δεν κέρδισε τίποτα ουσιαστικό για την Αρμενία απ' αυτή τη συμφωνία. Παρά την προσπάθειά του να την παρουσιάσει ως **«αμοιβαία επωφελή»**, ίσως το μόνο σημαντικό

που αποκόμισε η αρμενική πλευρά ήταν η αναβολή του σχεδίου στρατιωτικής εισβολής και κατάληψης της Νότιας Αρμενίας.

Αυτή η εξέλιξη δίνει στην Αρμενία χρόνο να δημιουργήσει πολιτικές συμμαχίες και να ενισχύσει τις αμυντικές δυνατότητές της, ώστε να αποτρέψει μια ακόμη εθνική τραγωδία. Η κυβέρνηση θα πρέπει να τεθεί σε κατάσταση «**συναγερμού**», συσπειρώνοντας όλες τις αρμενικές δυνάμεις σε ένα συντεταγμένο εθνικό σχέδιο για την αντιμετώπιση των καταστροφικών προκλήσεων.

Δυστυχώς, όμως, ο Πρωθυπουργός Πασινιάν έχει επιλέξει τον αντίθετο δρόμο: φυλακίζει πολιτικούς αντιπάλους — ακόμη και υψηλόβαθμους κληρικούς —, αγνοεί επιδεικτικά κάθε διαφορετική άποψη και υποτιμά σκοπίμως τον ρόλο της διασποράς.

Όσον αφορά τους στόχους και τις προσδοκίες της αρμενικής πλευράς, θα πρέπει να βρεθεί μια ισορροπία ανάμεσα στον ενδοτισμό και την ηττοπάθεια της κυβέρνησης και σε εκείνους που επιμένουν σε μια ουτοπική, μαξιμαλιστική ρητορική.

Δεν μπορεί να υπάρχει αντίρρηση σε μια ειρηνευτική διαδικασία, ιδιαίτερα αν υλοποιηθεί με καλόπιστη διάθεση και από τις δύο πλευρές. Όμως, γνωρίζοντας πως ειλικρίνεια και πολιτική είναι συχνά ασύμβατες έννοιες, είμαστε ιδιαίτερα επιφυλακτικοί.

Άλλωστε, ο πρόεδρος του Αζερμπαϊτζάν, και μετά τη συμφωνία, δεν έπαψε να μιλά για «**Δυτικό Αζερμπαϊτζάν**»

— εννοώντας την Αρμενία — ενώ χλεύαζε δημοσίως τον συνομιλητή του Νικόλ Πασινιάν από το βήμα διεθνών οργανισμών.

Η υπόσχεση για μια «**δίκαιη, συνολική και διαρκή ειρήνη**» δείχνει ωραία στα χαρτιά, αλλά στην πράξη είναι κενή. Κανείς δεν αντιτίθεται στην ειρήνη — όταν αυτή είναι πραγματικά δίκαιη και βιώσιμη. Οι συνεχείς όμως απειλές του Αλίγεφ αποδεικνύουν ότι στόχος του δεν είναι η ειρήνη, αλλά τα αρμενικά εδάφη.